

Nr 13.

Av fru Nordgren, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 3, med förslag till förordning om allmän omsättningsskatt.

Enligt Kungl. Maj:ts proposition nr 3, med förslag till förordning om allmän omsättningsskatt, skall dylik skatt utgå till staten vid yrkesmässig försäljning av varor ävensom vid utförande av ändrings-, förbättrings-, underhålls- eller rengöringsarbeten å sådana varor. I 1 § angives i vilka fall och under vilka förutsättningar omsättningsskatt skall utgå och i 2 § vilka varor som äro undantagna från skatteplikt.

Den föreslagna omsättningsskatten kommer att bli mycket kännbar för det stora flertalet konsumenter i dessa tider, med ständigt stigande priser å alla slags förnödenheter, och kommer ytterligare att öka husmödrarnas svårigheter att administrera hushållen. Hårdast drabbas dock de fattiga i samhället vilka redan förut befinna sig på gränsen av existensminimum. Alldeles särskilt betungande blir denna konsumtionskatt för barnrika familjer med små inkomster, för åldringar som skola leva på en liten pension eller ett litet sparkapital och för personer som drabbas av sjukdom eller arbetslöshet. Att den ifrågasatta skatten är en mycket osympatisk sådan — vars införande endast kan försvaras med att den är oundviklig på grund av det svåra statsfinansiella läge vårt land försatts i genom stormaktskriget — torde det knappast råda några delade meningar om.

Genom undantagande från skatteplikt av en del ur försörjningssynpunkt betydelsefulla varor har man sökt mildra verkningarna av skatten för de ekonomiskt svagast ställda, och i propositionen föreslås dessutom att Kungl. Maj:t skall äga att förordna om ytterligare undantag från skatteplikt beträffande särskilda varor eller varugrupper. Det skall här tacksamt noteras att sådana för de bredare folklagren viktiga födoämnen som mjölk, margarin och potatis m. fl. undantagits från skatteplikt, och att de slag av mjöl, gryn och bröd, som Kungl. Maj:t bestämmer, skola vara fria från skatt. Av stort värde är det också att bostadsnyttjande, liksom bränsle av alla slag, ej kommer att belastas med omsättningsskatt. Bland de livsmedel, som, enligt undertecknads mening, även böra undantagas från skatteplikt, äro salt sill, fläsk och kött. Salt sill är ett födoämne som för fattigt folk är av stor betydelse och vad fläsk beträffar är detta ett nödvändigt livsmedel särskilt för Norrlands fattiga skogsbefolkning. Knappheten på dessa födoämnen, framförallt salt sill, gör att priserna på desamma redan nu äro höga och komma ytterligare att stiga, varför en skattepålaga på dem kommer att kännas mycket betungande.

Andra varuslag som böra undantagas från skatteplikt äro arbetskläder och

grövre arbetsskodon. Dessa tillhöra de oundgängliga behoven för arbetare och draga ganska stora kostnader. Vidare böra enklare barnkläder och barnskodon befrias från omsättningsskatt. I en familj med flera barn och små inkomster är det ofta intet matfrågan som vållar de största bekymren, utan anskaffandet av kläder och skor. Detta kommer tydligt till synes vid all hjälpverksamhet, såväl enskild som offentlig.

Jag är väl medveten om att det vållar svårigheter av skilda slag, ju flera varuslag som undantagas från omsättningsskatt, men icke desto mindre anser jag det vara ur social synpunkt betingat, att de av mig ifrågasatta undantagen komma till stånd. Väl låter det säga sig att de ekonomiskt sämst ställda folkgrupperna kunna kompenseras genom rabattering av vissa förnödenheter, och jag är förvissad om att dylika åtgärder under alla omständigheter komma att bli nödvändiga, ifall kriget kommer att pågå länge till och priserna på varor fortfara att stiga. Men, utom det att sådan rabattering medför miljonkostnader för staten, är den förenad med stora svårigheter, när det gäller att träffa rätt i fråga om de verkligt behövande, vilket tillfullo konstaterats genom den nu pågående smörrabatteringen. Det torde därför troligtvis bli nödvändigt att begränsa rabatteringen till vissa för försörjningen oundgängliga varor, främst födoämnen, medan en rabattering i stor skala av exempelvis barnskodon och barnkläder blir en andrahandsfråga. Det är därför av stor betydelse att dessa varor icke ytterligare fördyras genom omsättningsskatt.

Med anledning av vad sålunda anförts, hemställes,

att bland under 2 § i förordningen från allmän omsättningsskatt undantagna varor måtte ingå även salt sill, fläsk, såväl färskt som saltat och rökt, liksom kött; samt

arbetskläder och grövre arbetsskor av alla slag, barnskor och barnkläder, varvid i fråga om skor undantag från skatteplikt bör avse såväl försäljning som underhållsarbete.

Stockholm den 18 oktober 1940.

Olivia Nordgren.